

Høringsuttalelse om forslag til ny opplæringslov og endringer i friskolelova fra «Foreningen for opplæringskontor i Vestfold og Telemark «OKVT»

31 opplæringskontor, 4347 lærekontrakter, 4082 medlemsbedrifter og 5678 faglige ledere

Innhold

Om departementets punktvis oppsummering av forslag i høringsnotatet, kapittel 42.6.7	1
Kapittel 7: Opplæring i bedrift, § 7-2 Inngåing og endring av kontrakt om læretid.....	1
Kapittel 7: Opplæring i bedrift, § 7-3 Heving og oppseiing av kontrakt om læretid.....	2
Kapittel 7: Opplæring i bedrift, § 7-5 Godkjenning av lærebedrifter	2
Kapittel 7: Opplæring i bedrift, § 7-6 Krav til lærebedrifter Alternativ 2	2
Kapittel 7: Opplæring i bedrift, § 7-8 Tilskot til lærebedrifter [og opplæringskontor]	3
Om departementets punktvis oppsummering av forslag i høringsnotatet, kapittel 42.6.7.2 Opplæringskontorer som lærebedrift – ansvar og oppgaver	4
Om departementets punktvis oppsummering av forslag i høringsnotatet, kapittel 42.6.5.1 Ikke innføre rett til lære plass.....	4

Om departementets punktvis oppsummering av forslag i høringsnotatet, kapittel 42.6.7

Opplæringskontor

OKVT støtter departementets vurdering om at det er flere fordeler ved å **regulere** opplæringskontor, og støtter Stortingets behandling av Meld. St. 21 (2020–2021) som viser et sterkt ønske om at opplæringskontorene skal være **sentrale** også i framtiden, og ber regjeringen om å **videreføre lovfestingen** av opplæringskontorer. Vi deler departementets vurdering om at regelverket vil harmonere bedre dersom alle, og ikke bare *noen* av de **sentrale aktørene**, reguleres i opplæringsloven. Vi ser frem til samarbeid om formuleringer av mer detaljerte regler i ny **forskrift**. Den vil sørge for felles praksis, fjerne uklarheter om opplæringskontorenes ansvar og oppgaver og gjøre det klart hva som kreves og kan **delegeres** i samarbeidet mellom medlemsbedrift og opplæringskontor. OKVT ønsker at opplæringskontorene får en særskilt definisjon i Opplæringsloven på linje med ordlyden som var i Lov om fagopplæring i arbeidslivet (LOV-1980-05-23-13) gjeldende fra 1980 – 1998.

Om forslag til ny opplæringslov kapittel 7: Opplæring i bedrift, § 7-2 Inngåing og endring av kontrakt om læretid

OKVT er enig i at de som skal ha læretid i bedrift, skal skrive **kontrakt** om læretid og at denne skal godkjennes av **fylkeskommunen**. Vi mener at det i ny forskrift må formuleres regler som gjør at opplæringskontor som en del av et **trepartsforhold** skal være **ansvarlig** part i en **lærekontrakt** og at denne kontrakten fortsetter å gjelde selv om **arbeidsavtalen** avsluttes av ulike grunner.

Ved å la lærekontrakten gjelde, vil en raskere og enklere kunne få videreført opplæringen i en ny **medlemsbedrift** og på den måten gi lærlingen bedre muligheter for å fullføre læretiden.

Om forslag til ny opplæringslov kapittel 7: Opplæring i bedrift, § 7-3 Heving og oppseiing av kontrakt om læretid

OKVT-kontorene er enige i at en kontrakt kan sies opp dersom partene er enige i det, men mener at det i forskrifts form må sikres at **opplæringskontor kan inngå kontrakter på vegne av medlemsbedrifter**. Da får medlemsbedrifter det **sikkerhetsnettet** de trenger for å våge å påta seg ansvar for opplæring. Det er også en styrke for lærlingen at kontrakten fortsetter å gjelde selv om **arbeidsavtalen** avsluttes. Lærlingen kan fortsette sitt læreløp i andre medlemsbedrifter uten å måtte gjennom prosessen og risikoen som følger med **heving** av lærekontrakt.

Om forslag til ny opplæringslov kapittel 7: Opplæring i bedrift, § 7-5 Godkjenning av lærebedrifter

OKVT støtter departementets forslag om godkjenning av opplæringskontor som **ansvarlige part** og deling av ansvaret mellom opplæringskontor og medlemsbedrifter som er knyttet til kontoret fordi det er dette **medlemsbedriftene** ønsker. I vår region er i gjennomsnitt 93% av lærekontraktene via opplæringskontor. Samarbeidet gir **tilhørighet** og sikkerhetsnett for både bedrift og lærling. De formelle kravene om blant annet interne opplæringsplaner, dokumentasjonsverktøy og universell opplæring fører til at medlemsbedriftene ønsker tilknytning til våre **fagspesifikke pedagogiske** miljøer som et **tillegg** til samarbeidet de har med egen bransje eller sektor, skoler og fylkeskommune.

Vi mener at loven **ikke** behøver å stille krav om fylkeskommunal godkjenning av hver enkelt medlemsbedrift. Opplæringskontorene kan ta dette ansvaret, om klare krav til oppgaven blir formulert og fylkeskommunen er rådgivende og **kontrollerende** organ for kvalitetssikring. Vi mener det er grunn til å **stille krav til organisasjonsform** for opplæringskontorer som øverste ansvarlige for lærekontraktene, og at opplæringskontorene må være organisert slik at medlemsbedriftene har full råderett over virksomheten og virksomhetens **økonomi** gjennom sitt eierskap, årsmøte og styrevedtak. Opplæringskontor må være egne **rettssubjekter** hvor økonomien i kontorene enkelt kan kontrolleres og er **transparent**. Alle er tjent med at kontorene har et aktivt eierskap fra medlemsbedriftene og solid **styring** over drift og økonomi og transparente regnskap.

Om forslag til ny opplæringslov kapittel 7: Opplæring i bedrift, § 7-6 Krav til lærebedrifter **Alternativ 2**

OKVT støtter kravene slik de er formulert i alternativ 2 og vil understreke verdien av at **leder** av opplæringskontor kan påta seg rollen som **ansvarlig** leder for lærlingene i lærekontraktene. For **faglig leder** og **instruktørene** i medlemsbedriftene er dette en viktig **støtte** som gir **fleksibilitet** og **utviklingsmuligheter** for fag- og yrkesopplæringen.

I næringslivet kommer det ofte nye produkter, tjenester og arbeidsmetoder inn i driften, og dermed får lærebedriften muligheter for å gi opplæring i **nye lærefag**. I påvente av ansatte som kan ta denne rollen, kan ansvarlig leder fra opplæringskontoret låne bort andre faglige ledere fra opplæringskontoret, eller andre medlemsbedrifter i en periode, slik at opplæringen kan komme i gang for lærlingen.

Statsforvalteren har godkjent denne ordningen i Vestfold og Telemark og viste med dette fylkeskommunen at samarbeid og aktive opplæringskontor med ansvarlige ledere, kan gi samfunnet flere godkjente lærebedrifter i flere lærefag, og dermed flere utdannede fagarbeidere. Dette er ikke en hovedløsning, men et eksempel på **hvilke krav** lov og forskrift faktisk kan stille til opplæringskontor og medlemsbedrifter. Det bør ellers stilles detaljerte krav til opplæringskontor for å sikre at alle tar det ansvaret det er å være ansvarlig for lærlingenes opplæring. Vi ser frem til samarbeid om utarbeidelse av forskrift om hvilke regler som skal gjelde opplæringskontor som ansvarlig part i en lærekontrakt, og om de skal skille seg fra regler for enkeltstående/frittstående lærebedrifter.

Om forslag til ny opplæringslov kapittel 7: Opplæring i bedrift, § 7-8 Tilskot til lærebedrifter [og opplæringskontor]

OKVT støtter at departementet skal vurdere en nærmere regulering av lærebedriftssamarbeid i forskrift til opplæringsloven og mener at det er avgjørende viktig at opplæringskontorene som **ansvarlig part skal få tilskuddet utbetalt til seg**. Når opplæringskontorene er ansvarlig part og økonomien følger kontrakten, kan styret og årsmøtet i opplæringskontoret tilføre midler fra medlemmene og bransjen/sektoren i tillegg til det statlige tilskuddet, og **fordele** midlene mellom medlemsbedriftene og opplæringskontoret basert på **variasjoner** i grad av veiledningsbehov og aktivitet. Fleksibiliteten dette gir i opplæringen er at opplæringskontoret i perioder og tilfeller som krever det, kan **bruke mer eller mindre tid** og ressurser på en lærling og en medlemsbedrift, enn en annen. Det er i det lange løpet **vinn-vinn** for alle parter, spesielt for lærlingen.

Vi ønsker å beholde **denne sosiale profilen** som gjør at flere bedrifter tar **samfunnsansvaret** det er å gi *mange* personer opplæring, ikke bare ta inn kandidater for eget rekrutteringsbehov. Det blir jevnere **kvalitet** på opplæringen totalt når medlemsbedriftene *mottar* deler av det statlige tilskuddet, ikke blir *trukket* eller fakturert ut fra en vurdering av det enkelte læreløp.

Vi har grunn til å anta at færre bedrifter vil prioritere å gi lærlingene ekstra fagkurs og ikke lovpålagte tilbud om dette faktureres i etterkant. Når lærlingetilskuddet utbetales til opplæringskontoret og vi **forvalter** dette på vegne av medlemsbedriftene, utvikles bedriftene i regi av den bransjen eller sektoren de er en del av og får et **fagmiljø** i tillegg til det fylkeskommunen tilbyr.

At vi er ansvarlig og formell part gir oss dessuten tilgang til fylkeskommunens **verktøy VIGO**, en ressurs som bedriftene i mindre grad enn oss har kapasitet og kompetanse til å utnytte fullt ut.

Om departementets punktvis oppsummering av forslag i høringsnotatet, kapittel 42.6.7.2

Opplæringskontorer som lærebedrift – ansvar og oppgaver

OKVT forstår at departementet stiller spørsmål ved om det beste er å videreføre dagens regler helt uendret, eller om reglene i noen grad bør justeres slik at vi får en felles praksis for hvilket ansvar og hvilke oppgaver opplæringskontor skal ha, og hvilke oppgaver som ligger hos medlemsbedriftene. Vi mener det er viktig å **få på plass klare regler** som sikrer kvalitet i opplæringskontorenes og fylkeskommunens arbeid, med et tydelig og aktivt **bedriftseierskap** som har transparent økonomi. Norsk fag- og yrkesopplæring trenger et lovverk som bidrar til å sikre kvalitet og kan styrke omdømmet så vi kan lykkes med å få en **bedre balanse i arbeidsmarkedet mellom tilbud og etterspørsel** av kompetanse og et samfunn preget av mer inkludering med færre utenfor arbeidslivet. Vi ønsker ikke omtales som - eller kun reguleres «som et bindeledd» mellom skole og arbeidsliv eller «en enhet for samarbeid mellom lærebedrifter». Vi er mer enn det. *(Se høringssvaret vårt under § 7-8 Tilskot til lærebedrifter og opplæringskontor).* Vi ønsker å forbli ansvarlig part i lærekontrakten sammen med medlemsbedriftene, og mener at det å regulere opplæringskontor vil **styrke** fagopplæringen og føre til utvikling.

Om departementets punktvis oppsummering av forslag i høringsnotatet, kapittel 42.6.5.1 Ikke innføre rett til læreplass

OKVT støtter departementet i at man **ikke kan innføre rett til læreplass** i bedrift. Vi forstår at det er et ønske å gi elever et annet opplæringstilbud på yrkesfag videregående trinn 3, men understreker at hvis det alternative tilbudet baseres på utstrakt bruk av praksis i bedrift, må fylkeskommune pålegges ansvar for å få denne **bedriften til å søke om å bli godkjent** som medlemsbedrift i et opplæringskontor eller selvstendig lærebedrift og dermed kunne ansette eleven som lærling. Vi oppfordrer også departementet til å stimulere opplæringskontorene og deres medlemmer til å garantere at kvalifiserte søkere får læreplass. Forskriften bør sikre at fylkeskommunen inngår et **forpliktende samarbeid med opplæringskontorene for å rekruttere søkere** til å **dimensjonere tilbudsstrukturen** mer etter fag som har ledige læreplasser. Da vil det også bli mer balanse mellom tilbud og etterspørsel etter yrkesfaglig kompetanse i arbeidsmarkedet.

Avslutning

Mange av våre eiere (medlemsbedriftene) ønsker at, og betaler for med andre midler enn det statlige tilskuddet, at opplæringskontoret samarbeider med skolene og skoleeiere om karriereveiledning, rekruttering, kurs, tilrettelegging av fagprøver og formidling. Kjernevirksomheten vår er imidlertid å følge opp lærlingene og de ansatte i medlemsbedriften slik at lærlingene kan fullføre og bestå sitt opplæringsløp. Vi samarbeider ikke bare med fylkeskommunen om fagopplæring. NAV, Oppfølgingstjenesten, arbeid- og inkluderingsbedrifter og kommunene er også opptatt av fag- og yrkesopplæring. Felles for alle er ønsket om kontakt med bedrifter som kan ta inn mennesker med behov for opplæring og inkludering, og de fleste henvender seg til oss. Det har tatt noen ti-år for våre eiere å utvikle metodikk for å **matche rett kandidat med rett bedrift**, med rett tilskudd og rette rammebetingelser. Nå er tiden inne for å vise opplæringskontorene **tillit** gjennom å videreføre lovfesting og strukturere, regulere og finansiere arbeidet vårt i lov og forskrifts form.

På vegne av opplæringskontorene i Vestfold og Telemark,

Styreleder Oddmund Nystad